

MAAELU EDENDAMISE SIHTASUTUS

2018. aasta tegevuse eesmärgid (tegevuskava)

Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) eesmärk on toetada ja elavdada Eesti maapiirkonna ettevõtlust, luues paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maaettevõtluse konkurentsivõimet. Eesmärgi täitmiseks parandab sihtasutus ettevõtjate võimalusi ligipääsuks finantsvahenditele, nõustab ettevõtjaid, toetab kutseõpet, kujundab maaelu mainet ja seeläbi parandab ettevõtluskeskkonda ning loob soodsamaid elutingimusi maal.

Tegevuskava kohaselt ei võta sihtasutus ette tegevusi, mis võiksid oluliselt vähendada sihtasutuse omakapitali.

Sihtasutuse tegevused eesmärgi saavutamiseks on järgmised:

1. Käendamine
2. Laenamine
3. Fondide haldamine
4. Nõustamine
5. Tunnustamine ja toetamine
6. Tegevused Maaeluministeeriumi poolt antud ülesannete täitmiseks.

1. Käendamine

Sihtasutuse tegevus on käendada finantseerijate laene maaettevõtjatele ja mittetulundusühingutele. Eesmärk on käendustegevuse abil parandada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ning mittetulundussektori võimalusi finantsvahendite kaasamisel. Käendusi antakse krediidi ja finantseerimisasutustele, hoiu-laenuühistutele ning ettevõtjate rahastamiseks emiteeritud võlakirjade ostjatele.

Käendusportfelli keskmiseks tuluseks on planeeritud **2,7%**. Käendustasusid on planeeritud saada **2,7 mln** eurot ehk 52% tuludest.

Käendusportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **100 mln** eurot ja maksimaalseks suuruseks **105 mln** eurot. Käendusportfelli kasvuks 2018. aastal on planeeritud 10 mln eurot ning väljastatavate käenduste mahuks prognoositakse **50 mln eurot**.

Käendusi on kahte tüüpi: proportsionaalne ja fikseeritud. Proportsionaalne käendus tugineb põhimõtetele, mis on kajastatud Euroopa Komisjoni garantiiteatises. Fikseeritud käendus on turupõhine ja käenduse hind kujuneb krediidasutuse poolt ettevõttele antud reitingust ja ettevõtte tagatistest laenule või käenduslepingule.

Proportsionaalse käenduse andmisel on sihtasutusel võimalik alandada käendustasusid vähese tähtsusega abina või riigiabina. Abi andmisel tugineb sihtasutus Maaeluministeeriumi ning Maaelu Edendamise Sihtasutuse vahel sõlmitud halduslepingu nr 297 muutmise lepingule nr 3.4-23/87 ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate võlakohustuste käendamise korrale (käenduste kava). Abi andmine saab toimuda üksnes sihtasutuse omatulude vähendamise arvel. Riigieelarvelisi vahendeid sellise abi andmiseks ei ole planeeritud.

2. Laenamine

Laenamine on olnud sihtasutuse tegevuseks alates asutamisest ja see on üks sihtasutuse põhitegevustest, mis parandab väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ning mittetulundussektori võimalusi finantsvahendite kaasamisel.

Laenuportfelli keskmiseks tuluseks on planeeritud 2,9%. Intressitulu laenudelt on planeeritud **0,9 mln** eurot, ehk 19% tuludest.

Sihtasutuse laenuportfelli keskmiseks suuruseks koos sihtfondide laenudega on planeeritud **57,27 mln** eurot ja eelarveaasta maksimaalseks laenuportfelli suuruseks on planeeritud **65,77 mln** eurot.

Planeeritud on anda uusi laene omakapitalist kuni **8 mln** eurot ja sihtfondide vahenditest kuni **17 mln** eurot.

Sihtasutus väljastab omakapitalist laene krediidi- ja finantseerimisasutustele, otselaene ettevõtetele, laene hoiu-laenuühistutele ning laene mittetulundussektorile. Lisaks on võimalik anda ettevõtetele kapitalisüste, mis erinevad laenudest intressi ja tagatisvara poolest. 2018. aasta eelarves ei ole kapitalisüstideks vahendeid planeeritud.

Krediidi- ja finantseerimisasutuste vahendusel laenamine on suunatud pigem väiksematele krediidi- ja finantseerimisasutustele, kellel võib olla probleeme kaasata oma ettevõtluslaenude tarbeks vahendeid rahvusvahelistelt finantsturgudelt, kuna pakutavad mahud on liiga suured või ei oma nad kõrgeid rahvusvahelisi reitinguid.

Aasta keskmiseks laenuportfelli suuruseks on planeeritud 13,75 mln eurot ning aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 14,0 mln euron. Uusi laene on planeeritud anda kuni **3,0 mln** eurot.

Võrreldes 2017. aastaga märkimisväärset suurenemist ei planeerita, kuna krediidasutustel on hetkel piisavalt laenuressurssi. Laenuintress pankadele kujuneb vastavalt Euroopa Keskpanga refinantseerimismääradele, millele sihtasutus lisab vähemalt 0,5%.

Mittetulundussektori vajadus laenu järele on kasvanud seoses klastrite tegevuse alustamisega, sihtasutus plaanib 2018. aastal väljastada sektorile uusi laene **0,8 mln** euro ulatuses. Laene väljastatakse otse sihtasutusest, laenuintress on fikseeritud ning seotud tagatise olemasolu või selle puudumisega.

Hoiu-laenuühistu puhul on tegemist ühistulise vormiga, kus vahendeid kaasatakse oma liikmetelt ja laenatakse oma liikmetele. Hoiu-laenuühistute tegevuse arendamiseks antavad laenud aitavad kaasa investori võrgustike arendamisele ehk võimaldavad arendada süsteemi, mille kaudu kaasatakse liikmete vabu vahendeid kohalike ettevõtjate laenutarbeks. Hoiu-laenuühistuid näeme ka kui võimalikke kaasfinantseerijaid Maaelu arengukava ja Euroopa kalandus- ja Merendusfondi vahendite kasutamisel.

Uusi laene on planeeritud anda summas **0,2 mln** eurot ning aasta lõpuks plaanitakse hoiu-laenuühistute laenuportfelli suuruseks 1,2 mln eurot.

Sihtasutus annab **otselaene ettevõtetele** turutingimustel või vähese tähtsusega abi elemendiga. Uusi otselaene on planeeritud anda summas **4,0 mln** eurot, 2017. aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 17,0 mln euron. Kuna osa otsuseid laenuandmise kohta on tehtud juba 2017. aastal ja laenude väljaandmine toimub 2018. aasta esimesel poolel, saab uusi taotlusi menetleda summas kuni kolm miljonit eurot. Arvestades laenuressursi vähesust, tuleks laenamist ettevõtetele piirata ning rahastada nende ettevõtete projekte, kellel on sihtasutusega eelnev laenu või käenduse suhe.

2016. aastal hakkas sihtasutus välja töötama korda (laenamise kava) eriotstarbeliste laenude väljastamiseks mitmekesisele sihtrühmale. Kuivõrd korra vastuvõtmise eelduseks on konsulteerimine Euroopa Komisjoniga ja vajalike eelteatiste esitamine, siis lükkub korra vastuvõtmine 2018. aastasse. Laenamise kavas planeeritakse reguleerida laenamist turutingimustel ning riigiabiga ja vähese tähtsusega abiga.

Kapitalisüsti eesmärk on parandada ettevõtete omakapitali tagamaks nende jätkusuutlik tegutsemine. Kapitalisüstide rakendamine toimub erandjuhtudel üksnes varem väljastatud käendustele või laenudele ja ainult sihtasutuse nõukogu otsusel. Kehtivate Euroopa Komisjoni vähese tähtsusega abi määrustega seoses on võimalik anda kapitalisüste vähese tähtsusega abina. Kapitalisüsti andmisel lähtutakse abi taotlusest, abi andmist reguleerivatest õigusaktidest ning Maaeluministeeriumiga sõlmitud halduslepingust nr 3.4-23/87.

3. Fondide haldamine

Sihtasutus valitseb finantskorraldusvahendeid sihtasutuse põhikirja punktis 2.2.2 sätestatu alusel oma varast lahus, ega seo finantskorraldusvahendi rakendamist oma vara arvel tehtava tehinguga ja vastupidi. Erinevate laenufondide haldamine võimaldab suurendada ning aktiveerida sihtasutuse laenugevust, vabastades samaaegselt sihtasutuse omakapitali laenudest. Vabanenud omakapitali saab sihtasutus ümber suunata oma põhitegevusele, milleks on võlakohustuste käendamine. Fondide haldamise eest saab sihtasutus teenustasust vastavalt Maaeluministeeriumiga sõlmitud lepingule.

Sihtasutus haldab Maaeluministeeriumiga 10.12.2012 sõlmitud rahastamislepingu nr 381 alusel vesiviljelusega tegelevate ettevõtete laenu sihtfondi (edaspidi Kalanduse sihtfond). Kalanduse sihtfondi laekunud finantskorraldusvahendid on välja laenatud. Fondi laekuvad laenuintressid ning põhiosa tagasimaksed kanti 2016. aastal moodustatud käibevahendite fondi ja antakse välja uute laenudena. Kalanduse sihtfondi laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **5,7 mln** eurot ja uusi laene on planeeritud anda **1,5 mln** eurot.

MAKi alusel haldab sihtasutus alates 2016. aasta esimesest poolaastast MAKi rahastamisvahendit, mille maht kogu finantsperioodiks 2014-2020 on 36 mln eurot.

Laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud 21,87 mln eurot ning aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 27,5 mln euron. Uusi laene on planeeritud anda **13,0 mln** eurot.

Planeeritud on saada MAKi sihtfondidesse täiendavaid sissemaksid summas **5,3 mln** eurot ning aasta lõpuks on sihtfondi suuruseks 30,3 mln eurot.

Sihtasutus ja Maaeluministeerium sõlmisid 17.01.2017 halduslepingu nr 16, millega sihtasutus haldab Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014-2020 (EMKF) rahastamisvahendeid, mille planeeritav maht kogu finantsperioodiks 2014-2020 on **15 mln** eurot. EMKF rahastamisvahendite sihtfondi laekus 2017. aastal esimene makse summas **2,8 mln** eurot.

EMKF rahastamisvahendite sihtfondi on 2018. aastal planeeritud laekumine **2,8 mln** eurot ning aasta lõpuks on sihtfondi suuruseks **5,6 mln** eurot.

Sihtfondist on plaanis laenata kala töötlemisega alustavatele või tegelevatele ettevõtetele kasvulaenu 0,5 mln eurot ja pikaajalise investeerimislenu 1,0 mln eurot ning vesiviljelustoodete tootmisega alustavatele või tegelevatele ettevõtetele pikaajalise investeerimislenu 1,0 mln eurot.

4. Nõuandeteenuse osutamine

Vastavalt 1. juulil 2015 Maaeluministeeriumiga sõlmitud käsunduslepingule nr 180 osutab MES põllumajandusega tegelevale füüsilisele või eraõiguslikule juriidilisele isikule riigipoolse toetusega nõustamisteenust käsunduslepinguga hõlmatud valdkondades. Lisaks sellele osutab MES turupõhiselt nõustamisteenuseid, mille eest tasub teenuse tellinud isik täies ulatuses ise. Nõuandeteenistuse 2018.a. tuludeks on planeeritud **1 020 500 eurot**, millest 95% moodustavad käsunduslepinguga nr. 180 osutatavad teenused ja 5% muud nõuandeteenused. Alates 2018. aastast lisandub toetatavate nõuandeteenuste valdkondade nimistusse toetuste taotlemise nõustamine, mis eeldatavalt kasvatab nii nõuandelepingute arvu kui osutatud teenuste rahalist mahtu. Samas väheneb 2018. aastal oluliselt sihtfinantseeringuga kaetud teenuste maht, kuna edaspidi ei tellita nõuandeteenistusest eraldi e-PRIA juhendamist. Prognoosi kohaselt jagunevad nõuandeteenused valdkondlikult 2018. aastal järgmiselt:

taimekasvatus 25%,

loomakasvatus 25%,

nõuetele vastavus 20%,

toetuste taotlemine 20%,

ettevõtte majandamine 5%

muud valdkonnad (töötervishoid, tööohutus, keskkond, mesindus, maaparandus, metsamajandus) kokku 5%.

Jätkame uute konsulentide värbamise ja väljaõppega, konsulendi kutse taotlemise eelduseks oleva nõustamismetoodika koolituse uus tsükkel algab 2018. aasta jaanuaris-veebruaries. Esmatähtsana näeme põlvkonnavahetust, kuna paljud staažikad konsulendid lõpetavad lähiaastatel aktiivse nõustamise. Peame vajalikuks arendada turupõhiste teenuste pakkumist, eriti finantsmajanduse valdkonnas. Jätkame mentorlusprogrammi arendamist ning uute mentorite koolitamist, samuti valime uusi mentiisid. Mentorlusprogrammi arendame koostöös erialaliitude ja maakondlike tootjaorganisatsioonidega.

MESil on alates 2016. aasta veebruarist õigus korraldada täiendkoolitusi „Täiskasvanute koolituse seaduse“ alusel ja tingimustel. Osaleme koos partneritega teadmussiirde pikaajalistes programmides, samuti teadmussiirde ja teavituse meetme 2018. aasta taotlusvoorudes taotledes toetust infopäevade korraldamiseks. Koostöös õppe- ja teadusasutustega viime läbi arendusseminare, mis annavad konsulentidele, mentoritele ja nõustamisteenuse osutamisega seotud MESi töötajatele ülevaade nõustamisvaldkondades toimunud arengutest, sh lõpetatud põllumajanduslikest rakendusuringutest ja rahvusvahelistest projektidest.

Tagame jätkuvalt nõustamisteenuse kättesaadavuse kõigis peamistes nõustamisvaldkondades ja üle kogu Eesti. Jätkame võimaluste otsimist tõhusaks koostööks ja ühiste huvide edendamiseks konsulentide ja nõuandeteenust osutavate ettevõtetega, kellega MESil täna koostöölepingud puuduvad.

MES on Euroopa maamajanduse nõuandeteenistuste katusorganisatsiooni EUFRAS liige. Jätkub koostöö Soome nõuandeorganisatsiooniga ProAgria ning Läti ja Leedu nõuandeteenistustega.

Arendustegevuses pöörame senisest enam tähelepanu veebimaterjalide, *online* -teenuste ning erinevate interaktiivsete nõuandetoodete arendamisele.

5. Tunnustamine ja toetamine

Maaelu Edendamise Sihtasutusel on 2018. aastal tunnustamise ja toetamisega seotud tegevusteks planeeritud 60 000 eurot.

Maaelu Edendamise Sihtasutus tunnustab maapiirkonna ettevõtjaid ning inimesi, kes on andnud panuse maaelu maine kujundamisele. Välja antakse järgmisi aunimetusi: parim lihaisekarjakasvataja, parim piimakarjakasvataja, parim taimekasvataja, parim maamajanduseriala õpetaja, parim maamajanduseriala õpilane.

Sihtasutuse tegevuste arendamiseks plaanime kohtumisi ja koostööd ettevõtjatega, teadusasutustega, ülikoolidega ja mittetulundusühingutega

Sihtasutuse juubeliga seonduvalt on planeeritud aastapäeva tähistamisega seotud tunnustamisi ja tegevusi.

Kutsekoolide maamajanduserialade õpilastele jätkatakse õppetoetuse maksmist vastavalt varem sõlmitud lepingutele, uusi lepinguid ei sõlmita. Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli maamajandusega seotud õppekavade üliõpilastele on sihtasutus alates 2012. aastast maksnud ühekordset õpitoetust ning sellega planeeritakse ka 2018. aastal jätkata.

6. MESi tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana

MES vahendab vajadusel riigieelarve vahendeid regionaalsetel ja maaelu edendavatel eesmärkidel ning osaleb riigi korraldatavatel hangetel. Sihtasutuse tegevus riigi ülesannete täitmisel aitab kaasa majanduse arengule ja sõltub sellest, millist tegevust peab oluliseks asutajaõiguste teostaja ja nõukogu.

2018. aastal arendab sihtasutus edasi tegevusi, mis võimaldavad ettevõtetel mitmekesisemate

finantseerimisvõimaluste kasutamist, kaasa arvatud turupõhise finantseerimisasutuse loomine. Noorte toomiseks ettevõtlusesse ja uute ettevõtete arendamiseks on oluline võimalus kaasata omakapitali. Selleks oleks vaja välja arendada meede investeeringud ettevõtete omakapitali, mis on üks Euroopa Komisjoni poolt välja pakutud võimalikest finantsinstrumentidest.

Tegevuskava toetab sihtasutuse põhikirjas püstitatud eesmärkide saavutamist.